

خواندن با نوزاد و نوپا

چگونه به نوزاد و نوپای خود کمک کنیم تا دنیای واژه‌ها را کشف کند؟

نوشته: کارولین بلیک مور و باربارا وستون رامیرز

ترجمه: زهره قایینی

عنوان و نام پدیدآور: خواندن با نوزاد و نوپا: چگونه به نوزاد و نوپای خود کمک کنیم تا دنیای واژه‌ها را کشف کند؟ / نوشته کارولین بلیک‌مور، باربارا وتسون رامیرز؛ ترجمه زهره قایینی.
مشخصات نشر: تهران: موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان، ۱۳۹۳. ۱۳۶ ص.
عنوان اصلی: Baby read-aloud basics : fun and interactive ways to help your little one discover the world of words, c2006.

موضوع: خواندن (کودکی) -- مشارکت والدین
رده‌بندی دیویی: ۳۷۲/۴

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ب۸ خ۹ / LB۱۱۳۹/۵

سرشناسه: بلیک‌مور، کارولین
Blakemore, Caroline

شناسه افزوده: وستون-رامیرز، باربارا / Weston Ramirez, Barbara / قایینی، زهره

شابک: ۶-۱-۷۱۱۲-۶۰۰-۹۷۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۹۳۳۱۴

خواندن با نوزاد و نوپا: چگونه به نوزاد و نوپای خود کمک کنیم تا دنیای واژه‌ها را کشف کند؟

نویسنده: کارولین بلیک‌مور، باربارا وتسون رامیرز

مترجم: زهره قایینی

صفحه‌آرا: آناهیتا بامدادیان، فاطمه سیف‌اشرفی

طراح جلد: میتا یوسفی

عکس از روشنگر بهاریان و با تشکر از رادمهر کوچولوی کتاب‌خوان

تایپوگرافی روی جلد: مسعود میرعلایی

چاپ اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۳۰۰۰

شابک: ۶-۱-۷۱۱۲-۶۰۰-۹۷۸

بها: نه هزار و پانصد تومان

موسسه پژوهشی
تاریخ ادبیات کودکان

پامن‌بخوان

انتشارات موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان

تهران، خیابان یوسف‌آباد، خیابان بیست و سوم

(شایان)، پلاک ۲۶.

تلفن: ۸۸۷۱۶۹۵۴

پخش هدهد: ۸۸۵۵۳۵۲۸

koodaki.org

فهرست

پیش گفتار ۷

بخش یک: چگونه کتاب خوانی برای نوزاد در رشد زبانی او تاثیر می گذارد؟ ۱۱

فصل ۱- ده سودمندی کتاب خوانی با نوزاد از روز نخست ۱۲

فصل ۲- هشت اصل مهم در بلندخوانی با نوزاد ۲۹

بخش دو: شش مرحله بلندخوانی با نوزاد ۳۹

فصل ۳- مرحله ی یک: شنونده ۴۵

فصل ۴- مرحله ی دو: مشاهده گر ۵۳

فصل ۵- مرحله ی سه: غان و غون کننده ۶۰

فصل ۶- مرحله ی چهار: تقلیدکننده ی آواها ۶۷

فصل ۷- مرحله ی پنج: واژه ساز ۷۵

فصل ۸- مرحله ی شش: جمله ساز ۸۳

بخش سه: رهنمودهای عملی و منابع ۹۱

فصل ۹- فعالیت های تفریحی و تبدیل خانه به مرکزی برای رشد زبانی کودک ۹۲

فصل ۱۰- راهنمای عملی گزینش کتاب برای نوزاد و نوپا ۱۰۸

پوست: کتاب های پیشنهادی ۱۱۵

پیش گفتار

بیشتر والدین فکر می‌کنند نوزادشان تا رسیدن به سنی که به مهدکودک برود، فاصله بسیاری دارد. وقتی پوشک نوزاد خود را عوض می‌کنید، غذا می‌دهید یا تمیزش می‌کنید به نظر تان می‌آید راه درازی دارید تا نوزاد شما پنج ساله شود. اما زمان به سرعت می‌گذرد و تا به خود بیایید، می‌بینید که نوزاد شما دارد راه می‌رود، حرف می‌زند یا به مهدکودک می‌رود. در این مدت کوتاه پنج ساله، به ویژه دو سال نخست آن، حتا اگر متوجه نباشید، نخستین و مهم‌ترین آموزگار او شما هستید.

شما در این که او فرد موفقی در مدرسه باشد یا نباشد، نقش اساسی دارید. هیچ آموزگاری به اندازه‌ی مادر و پدر نمی‌تواند در موفقیت آموزشی یک کودک موثر باشد. چرا؟ زیرا مادر و پدر هستند که نخستین واژه‌ها را به او هدیه می‌کنند. درست است! واژه‌ها! واژه‌های کوتاه، واژه‌های بلند، واژه‌های رایج و واژه‌های غیررایج. والدین هر روز فراوان واژه به او هدیه می‌کنند.

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند آن‌چه موفقیت آینده‌ی آموزشی کودک را

تضمین می‌کند، شمار واژه‌هایی است که در هر ساعت یک نوزاد تا دو سالگی می‌شنود.

ما به عنوان کارشناسان آموزش خواندن در دبستان متوجه شده‌ایم کودکانی که در سال نخست زندگی برای‌شان کتاب خوانده نشده و یا واژه‌های زیادی به گوش‌شان نرسیده است، بخش‌های اصلی ساختار زبان که برای خواندن مهم و ضروری است، در مغزشان شکل نگرفته است.

فراگیری مهارت‌های خواندن و نوشتن از ابتدای تولد که کودک با زبان سر و کار دارد، آغاز می‌شود. فراگیری خواندن به یک‌باره از همان زمان که کودک به مدرسه وارد می‌شود، آغاز نمی‌شود. زمانی کودک این مهارت را به آسانی فرا می‌گیرد که از ابتدای تولد در دنیای واژه‌ها غوطه‌ور شده باشد، با سخن گفتن و با کتاب خواندن برای او.

چه جادویی در واژه‌ها نهفته است که این چنین آینده‌ی یک کودک را دگرگون می‌کند؟ به این بیندیشید که بیش‌تر ارتباط کلامی و آنچه کودک در مدرسه می‌آموزد از راه واژه‌هاست. واژه‌ها اساس سواد هستند. و با واژه‌هاست که می‌توانید بخوانید و بنویسید. برای موفقیت

در مدرسه، کودکان باید به واژه‌ها توجه کنند، آن‌ها را بشنوند، به یاد بسپارند، بفهمند و با آن‌ها سخن گویند. این مهارت‌های اساسی بخش‌های ساختاری سواد را شکل می‌دهند. اگر شما هر روز زمانی را برای خواندن و سخن گفتن با کودک خود کنار بگذارید، به شکل طبیعی این بخش‌های ساختاری در ذهن نوزاد شما شکل می‌گیرد.

کودک تا دو سالگی دوران مهمی

را از جنبه‌ی رشد مغزی و زبانی طی می‌کند. کودک نزدیک به دو سالگی سخن گفتن را آغاز می‌کند. به این معنا، از تولد تا دو سالگی مغز او در حال جذب زبانی بوده است که در پیرامونش به کار رفته است. اگر چه در روزهای نخست تولد به نظر می‌رسد که نوزاد به سبب روند زایش کمی خسته است، اما مغزش به مراتب از والدین فعال‌تر است. مغز او پیوسته در حال کار است تا او را برای سفر زندگی پیش‌رو آماده کند. والدین با پشتیبانی از رشد زبانی و رشد سواد او، نقش بسیار مهمی در این سفر بر عهده دارند.

وقتی به چهره‌ی آرام و دوست‌داشتنی نوزاد خود خیره شده‌اید، با خود می‌اندیشید که آیا واقعا خواندن می‌تواند تأثیر شگرفی در زندگی او بگذارد. ممکن است حتی وقتی برای نوزاد می‌خوانید و واکنشی از سوی او نمی‌بینید، با خود بیاندیشید که چه کار بیهوده‌ای انجام می‌دهید. باید بدانید که در پشت این چهره‌ی غیرفعال، مغزی فعال وجود دارد که با آواهای دوست‌داشتنی زبان و ترانه‌ها و صداها‌ی بازیگون تغذیه می‌شود. از شش هفتگی نوزاد با نگاه کردن و لبخند زدن به خواندن و سخن‌های شما واکنش نشان می‌دهد. پیش از شش هفتگی واکنش بسیاری از نوزادان به خواندن کتاب نامحسوس است، زیرا این واکنش‌ها در مغز انجام می‌شود. حتی وقتی نوزاد خوابیده است، مغز او فعال است و سلول‌های مغز او با پیوندهای تازه‌ای که با هم برقرار می‌سازند، به خواندن کتاب واکنش نشان می‌دهند.

نوزاد با نزدیک به ۱۰۰ میلیارد سلول مغزی به دنیا می‌آید (نرون‌ها). پس از تولد رشد سلول‌های مغزی بسیار حیاتی است. سلول‌های مغز نوزاد باید از سوی والدین و دیگر عوامل محیطی و افراد پیرامون او تحریک شود. این تحریک‌ها ارتباط‌های تازه‌ای در سلول‌های مغزی به وجود می‌آورد که به سیستم سیم‌های ارتباطی پیچیده و انبوه شباهت دارد. اما پس از مدتی کوتاه این سلول‌ها شروع به جوانه زدن شاخه‌هایی به نام اکسون و گیرنده‌های کوتاهی به نام دندريت می‌کنند. اکسون‌ها سیگنال‌ها را منتقل می‌کنند و دندريت‌ها اطلاعات را دریافت می‌کنند و سیناپس یا پیوندی را برقرار می‌سازند. تا سن دو سالگی شمار اتصال‌های مغزی تا یک هزار تریلیون افزایش می‌یابد. این عدد به اندازه شمار ستاره‌ها در کهکشان است. بنا به گفته امیلی دیکنسون، مغز گسترده‌تر از آسمان است.

هر واژه‌ای را که شما بیان می‌کنید یا برای نوزاد خود می‌خوانید، یک اتصال مغزی ایجاد می‌کند که سبب رشد مغز نوزاد می‌شود. این واژه‌ها خوراک مغز نوزاد هستند. هر زمان که برای نوزاد کتاب می‌خوانید و دوباره می‌خوانید، مغز او اطلاعات را جذب می‌کند و پایه‌های سواد را برای همه‌ی طول زندگی او شکل می‌دهد. بلندخوانی برای نوزاد بهترین سرمایه‌گذاری برای آموزش او در آینده است.

